

Dosar nr. 3ra-847/23 (2-21186210-01-3ra-10082023)

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – V. Dodon

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

DECIZIE

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Agenția de Mediu,
în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de S.C. „Status Invest” S.R.L. împotriva Agenției de Mediu privind obligarea la emiterea actului administrativ,

împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Agenția de Mediu și menținută hotărârea din 12 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 17 decembrie 2021, S.C. „Status Invest” S.R.L. a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Agenției de Mediu privind obligarea la emiterea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, prin decizia Agenției de Mediu din 22 octombrie 2021, semnată de directorul adjunct Gavril Gâlcă la 27 octombrie 2021, autoritatea emitentă i-a refuzat eliberarea autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier pe terenul proprietate privată a S.C. „Status Invest” S.R.L. Decizia de refuz i-a fost adusă la cunoștință administratorului „Status Invest” S.R.L. la 27 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice.

Reclamanta consideră refuzul Agenției de Mediu în eliberarea autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier, furnizat prin decizia de refuz din 27 octombrie 2021, neîntemeiată, contrară prevederilor legii și pasibilă de fi anulată, cu obligarea autorității emitente să elibereze autorizația menționată reieșind din următoarele motive.

S.C. „Status Invest” S.R.L. a indicat că este proprietara lotului de teren cu numărul cadastral XXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXX, cu suprafața de 1,0629 ha, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-491 din 05 iulie 2021. Terenul menționat nu face parte din categoria

terenurilor din fondul forestier, având modul de folosință stabilit „pentru construcții”, iar pe acesta cresc arbori, arbuști și altă vegetație.

Planificând în viitor valorificarea terenului conform destinației stabilite, adică efectuarea lucrărilor de construcție, la 07 septembrie 2021, potrivit procedurii stabilite de lege, reclamanta a solicitat Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice efectuarea cercetării fitosanitare a vegetației forestiere pe terenul menționat, cu eliberarea actului respectiv.

Drept urmare, prin scrisoarea nr. 01-81/475 din 30 septembrie 2021, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice a comunicat despre efectuarea examinării stării fitosanitare a vegetației forestiere pe teren, anexând actul nr. 233 din 30 septembrie 2021, borderoul măsurărilor parchetului și actele de punere în valoare a parchetelor inventariate.

Rezumând concluziile expuse de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice în actele întocmite în urma examinării, reiese că vegetația de pe teren are o proveniență din lăstari și semințe, aflate în afara plantațiilor forestiere proiectate. Concomitent, a concluzionat și a admis tăierea vegetației de pe teren la inițiativa proprietarului, în conformitate cu legea, în temeiul autorizației, întrucât creșterea și dezvoltarea sporadică a vegetației date în raport cu statutul și modul de folosință a terenului împiedică exploatarea normală a acestuia.

În temeiul celor menționate, în conformitate cu prevederile art. 26 al Legii regnului vegetal nr. 239 din 28 noiembrie 2007, în scopul valorificării terenului conform destinației stabilite și ținând cont de concluziile expuse de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice în actele întocmite în urma examinării stării fitosanitare a vegetației forestiere pe teren, la 05 octombrie 2021, S.C. „Status Invest” S.R.L. a depus o cerere (nr. intrare 1521/2 din 05 octombrie 2021) la Agenția de Mediu pentru eliberarea autorizației de tăiere (defrișare) a arborilor și arbuștilor pe terenul menționat, cu anexarea Actului nr. 233 din 30 septembrie 2021, a borderoului măsurărilor parchetului și a actelor de punere în valoare a parchetelor inventariate eliberate de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice.

Prin decizia Agenției de Mediu din 22 octombrie 2021, semnată digital de directorul adjunct al acestei autorități, Gâlcă Gavril, la 27 octombrie 2021, autoritatea emitentă a refuzat în eliberarea autorizației solicitate.

Decizia de refuz a fost semnată digital și comunicată S.C. „Status Invest” S.R.L. la 27 octombrie 2021, prin intermediul poștei electronice.

Potrivit reclamantei, decizia de refuz din speță a fost emisă cu încălcarea termenului prevăzut de lege.

Astfel, potrivit art. 6 alin. (2) al Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător din 22 iulie 2011 și art. 26 alin. (6) al Legii regnului vegetal nr. 239 din 28 noiembrie 2007, cererea de eliberare a autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier se examinează în termen de 20 de zile de la depunerea setului complet de documente, iar în conformitate cu art. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 27 din 19 ianuarie 2004 privind aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierii în fondul forestier și vegetația forestieră, acest termen stabilit ar fi de 10 zile.

Întru apărarea dreptului pretins încălcat și respectării procedurii prealabile stabilite de Codul administrativ, potrivit art. 164 alin. (2) lit. b), art. 165 ale Codului administrativ, la 25 noiembrie 2021, prin cererea prealabilă cu nr. 37, înregistrată cu

nr. de intrare 3741/1 din 25 noiembrie 2021, reclamanta a solicitat Agenției de Mediu, în condițiile legii, anularea deciziei de refuz din 27 octombrie 2021 cu eliberarea autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier potrivit cererii din 05 octombrie 2021.

Reclamanta a specificat că în termenul prevăzut de lege, autoritatea publică emitentă, contrar art. 167 și art. 169 alin. (2) ale Codului administrativ, nu a soluționat cererea prealabilă și nu a emis sau comunicat un răspuns motivat în acest sens.

În motivarea deciziei de refuz, autoritatea emitentă a informat precum că, în procesul examinării cererii înaintate de S.C. „Status Invest” S.R.L., a solicitat Inspectoratului pentru Protecția Mediului examinarea sub toate aspectele competenței și prezentarea concluziilor precum și a propunerilor privind posibilitatea emiterii legale a actului permisiv de mediu solicitat.

Prin decizia de refuz, la 13 octombrie 2021, Inspectoratul pentru Protecția Mediului a informat Agenția de Mediu despre imposibilitatea expunerii ferme asupra coordonării tratamentului silvic, în legătură cu sesizarea Procuraturii Generale pentru a se expune asupra legalității modului de deținere a terenului de teren din speță, proprietate a S.C. „Status Invest” S.R.L.

Reclamanta consideră că motivele care au fundamentat refuzul Agenției de Mediu în eliberarea autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier, furnizat prin decizia de refuz din 27 octombrie 2021, sunt neîntemeiate, contrare prevederilor legii, or, acestea urmează a fi calificate ca un abuz/depășire din partea autorității emitente a atribuțiilor stabilite de lege.

Astfel, că potrivit art. 26 alin. (2), alin. (4) ale Legii regnului vegetal nr. 239 din 28 noiembrie 2007, și art. 26 al Hotărârii Guvernului nr. 27 din 19 ianuarie 2004 privind aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierii în fondul forestier și vegetația forestieră, norme coroborate cu prevederile art. 41 alin. (3) al Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător din 22 iulie 2011, reiese că, în scopul valorificării terenului conform destinației stabilite pentru obținerea autorizației, pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier, la caz este necesară depunerea unei cereri și a actului de cercetare fitosanitară a arboretelor.

S.C. „Status Invest” S.R.L. a indicat că a depus setul complet de acte stipulate de lege, și anume cererea de eliberare a autorizației cu anexarea actului nr. 233 din 30 septembrie 2021, Borderoul măsurărilor parchetului și actele de punere în valoare a parchetelor inventariate, eliberate de Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice și, suplimentar, actele care confirmă dreptul de proprietate asupra terenului cu extrasul din RSPJ, or, alte acte suplimentare de către autoritatea emitentă nu au fost solicitate.

Ținând cont de norma legală stipulată în art. 6 alin. (8) al Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător din 22 iulie 2011, autoritatea emitentă nu era în drept să refuze eliberarea autorizației solicitate, or, motivele refuzului descrise în Decizia de refuz din 27 octombrie 2021 nu se referă la condițiile specificate de lege care nu ar permite eliberarea autorizației.

Reclamanta a menționat, că pentru tipul de tăieri solicitat în procedura de examinare a cererii, Legea regnului vegetal nr. 239 din 28 noiembrie 2007, la art.

26, nu prevede adresarea autorității emitente (Agenția de Mediu) către Inspectoratul pentru Protecția Mediului în scopul verificării informațiilor expuse în cerere cu întocmirea unui act de control. Or, aceste acțiuni, în viziunea reclamantei constituie un abuz din partea autorității emitente, în condițiile în care ea a depus setul complet de acte stipulate de lege. Respectiv, autoritatea publică s-a eschivat, de fapt, de la exercitarea acestor atribuții impuse de lege. Or, sesizarea de către ultima a Procuraturii Generale pentru a se expune asupra legalității modului de deținerii lotului de teren din speță, proprietate a S.C. „Status Invest” S.R.L., nu ține de competența/atribuțiile funcționale stabilite de lege Agenției de Mediu. Astfel, acest fapt, la fel constituie un abuz din partea Agenției de Mediu, în condițiile în care acest teren constituie proprietate privată încă din anul 2013 și are destinația stabilită „pentru construcții”.

Reclamanta consideră, că Agenția de Mediu, prin motivele indicate în Decizia de refuz din 27 octombrie 2021, și-a depășit atribuțiile stabilite de lege prin ce, de fapt, a admis o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate privată a S.C. „Status Invest” S.R.L. asupra terenului cu numărul cadastral XXXXXXXXX ce îi aparține, drept garantat de Convenția Europeană a Drepturilor Omului în art. 1 din protocolul nr. 1 și de Constituția RM, în consecință, urmare a emiterii deciziei de refuz este în imposibilitate să valorifice terenul conform destinației stabilite.

Concomitent, a indicat că decizia de refuz din 27 octombrie 2021 a fost emisă cu încălcarea termenului prevăzut de lege. Astfel, potrivit art. 6 alin. (2) al Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător din 22 iulie 2011 și art. 26 alin. (6) al Legii regnului vegetal nr. 239 din 28 noiembrie 2007, cererea de eliberare a autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier se examinează în termen de 20 de zile de la depunerea setului complet de documente. La caz, cererea a fost depusă la data de 05 octombrie 2021, iar decizia de refuz a fost emisă la data de 27 octombrie 2021, adică peste termenul de 20 zile stabilit de lege.

În acest caz, sunt întrunite toate condițiile stabilite de lege pentru acceptarea tacită de care petiționara nu a beneficiat însă, fiind sigură, că actul permisiv solicitat va fi eliberat de autoritatea emitentă, nefiind stabilite careva premise legale prin care urma să fie respinsă solicitarea. Or, acest comportament al autorității denotă un tratament inițial superficial și părtinitor în raport cu S.C. „Status Invest” S.R.L.

Reieșind din cele expuse, S.C. „Status Invest” S.R.L. a solicitat anularea deciziei Agenției de Mediu din 22 octombrie 2021 de refuz în eliberarea autorizației pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, și a actului administrativ emis în procedura prealabilă nr. 11/732/2021 din 27 decembrie 2021, și obligarea Agenției de Mediu să elibereze autorizație pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, 134/2.

Prin hotărârea din 12 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a anulat decizia din 22 octombrie 2021 a Agenției de Mediu de refuz în eliberarea autorizației pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, și actul administrativ emis în procedura prealabilă nr.

11/732/2021 din 27 decembrie 2021; s-a obligat Agenția de Mediu să elibereze S.C. „Status Invest” S.R.L. autorizație pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, 134/2.

Prin decizia din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Agenția de Mediu și menținută hotărârea din 12 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, apelantul la examinarea cererii depuse de S.C. „Status Invest” S.R.L. neîntemeiat a emis actul administrativ de refuz în eliberarea Autorizației pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier potrivit cererii din 05 octombrie 2021, or, intimatul a anexat la cerere toate actele stabilite de lege.

Astfel, conform prevederilor Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, eliberarea actului permisiv are loc doar în virtutea întrunirii de către solicitant a cerințelor și condițiilor stabilite expres și exhaustiv de lege.

Instanța de apel a menționat că, prima instanță întemeiat a reținut că voința autorității publice exprimată prin emiterea actului permisiv nu poate sta la baza apariției drepturilor și a obligațiilor, aceasta doar confirmă întrunirea cerințelor și condițiilor stabilite de lege, dacă legea acordă în mod expres atribuția dată autorității publice în cauză.

De asemenea, s-a menționat că potrivit prevederilor legale, autoritatea emitentă poate refuza eliberarea actului permisiv și poate iniția procedura de suspendare și/sau retragere a actului permisiv numai dacă solicitantul nu întrunește și nu respectă cerințele și/sau condițiile expres stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză, iar conform art. 6 alin. (8) din Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, autoritatea emitentă poate refuza eliberarea/prelungirea unui act permisiv numai cu o justificare corespunzătoare în temeiul prevederilor legii, cu înștiințarea directă a solicitantului și doar în cazul în care solicitantul nu întrunește condițiile expres specificate în lege sau, după caz, nu demonstrează întrunirea acestor condiții în decursul suspendării termenului de examinare a solicitării.

Prin urmare, s-a ajuns la concluzia că, instanța de fond întemeiat a hotărât de a anula decizia Agenției de Mediu din 22 octombrie 2021 de refuz în eliberarea autorizației pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, ca fiind emis contrar legii și cu încălcarea dreptului discreționar.

Referitor la argumentul invocat de apelant precum că, prin actul administrativ emis în procedura prealabilă nr. 11/732/2021 din 27 decembrie 2021 a fost anulată decizia din 22 octombrie 2021 de refuz în eliberarea autorizației, Completul de judecată a constatat că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că acest act administrativ a fost emis cu încălcarea prevederilor legale, or apelantul în acest act nu s-a expus referitor la argumentele invocate în cererea prealabilă și nu și-a motivat refuzul conform prevederilor legale.

Mai mult ca atât, actul administrativ nr. 11/732/2021 din 27 decembrie 2021 emis în procedura prealabilă este ilegal și neîntemeiat, deoarece conform

prevederilor legale citate aplicabile speței autoritatea publică poate iniția procedura de suspendare și/sau retragere a actului permisiv numai dacă solicitantul nu întrunește și nu respectă cerințele și/sau condițiile expres stabilite de lege în privința actului permisiv în cauză.

La 05 iulie 2023, Agenția de Mediu a expediat prin poștă recursul nemotivat împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, acesta fiind înregistrat la 06 iulie 2023. La 07 august 2023, a înaintat recursul motivat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

La 30 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs intimătei S.C. „Status Invest” S.R.L., însă aceasta nu a făcut uz de dreptul său de a se expune asupra recursului printr-o referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea recursului, va aplica prevederile cu privire la temeiurile declarării recursului din Codul administrativ în redacția în vigoare la data declarării acestuia.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 21 iulie 2023, dispozitivul fiind notificat participanților la proces prin poșta electronică la 22 iulie 2023 (f.d. 109), iar decizia motivată le-a fost comunicată la 31 iulie 2023 (f.d. 113).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la 05 iulie 2023 (f.d. 110, 112), precum și a motivării recursului la 07 august 2023 (f.d. 115-120), este în termen.

În motivarea recursului, Agenția de Mediu a indicat că soluția instanței de apel este una eronată, deoarece nu a ținut cont de faptul că decizia de refuz din 27

octombrie 2021 privind eliberarea autorizației pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. XXXXXXXXX, a fost anulată de către Agenția de Mediu în cadrul procedurii prealabile, iar termenul examinării cererii pe cazul dat a fost suspendat până la finalizarea examinării procedurii pe caz de către Procuratura Generală (procuratura Anticorupție), fapt despre care a fost informat solicitantul prin scrisoarea nr. 11/732/2021 din 27 decembrie 2021 și instanța de judecată prin referință.

Totodată, recurenta a indicat că la data pronunțării deciziei contestate - 21 iunie 2023, S.C. „Status Invest” S.R.L. nu mai era proprietar unic al terenului cu numărul cadastral XXXXXXXXX (1/2 cotă parte aparține SRL „Ultra Distribution”), iar terenul în întregime este transmis în suprafață către SRL „Solomon Construct Imobil” din data de 06 iunie 2023. Deci, există o schimbare de situație, care impune recurenta de a refuza în eliberarea autorizației solicitate de către SRL „Status Invest”, reieșind din prevederile art. 26 din Legea regnului vegetal.

Astfel, recurenta consideră că de către Agenția de Mediu a fost respectată procedura de emitere a actului administrativ și ultimul este emis în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, ceea ce denotă că temei de admitere a acțiunii reclamantului nu există.

În acord cu prevederile art. 193 alin. (3), (3¹) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Verificând decizia din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursului), examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Materialele cauzei atestă că, la 17 decembrie 2021, S.C. „Status Invest” S.R.L. a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Agenției de Mediu privind obligarea la emiterea actului administrativ.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine faptul că, la 30 iulie 2021 S.C. „Status Invest” S.R.L. s-a adresat către Agenția de Mediu cu scrisoarea nr. 29 prin care a solicitat efectuarea evaluării prealabile asupra planului/programului „Planul Urbanistic Zonal în vederea valorificării terenului cu numărul cadastral XXXXXXXXX de pe strada XXXXXXXXX, 136, orașul Codru, municipiul Chișinău pentru a se decide dacă urmează a fi supusă procedurii de evaluare strategică de

mediu, în conformitate cu Legea nr. 11 din 02 martie 2017 privind evaluarea strategică de mediu. În context a anexat informația privind determinarea necesității efectuării evaluării strategice de mediu, care vor constitui temei pentru emiterea avizului prealabil în acest sens (f.d. 43).

Prin scrisoarea nr. 10/1808/2021 din 09 august 2021, Agenția de Mediu a comunicat S.C. „Status Invest” S.R.L. că a examinat preliminar solicitarea S.R.L. „Status Invest” nr. 29 din 30 august 2021 cu privire la efectuarea evaluării prealabile asupra planului/programului „Planul Urbanistic Zonal în vederea valorificării terenului cu numărul cadastral XXXXXXXXX, de pe strada XXXXXXXXX, 136, orașul Codru, municipiul Chișinău, înregistrată cu nr. 2455/1-9906 din 30 iulie 2021 (f.d.44).

Ulterior, la 05 octombrie 2021, S.C. „Status Invest” S.R.L. a depus la ghișeul unic cerere de eliberare a autorizației pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier de către Agenția de Mediu (f.d. 9, 10). Potrivit cererii depuse reclamanta S.C. „Status Invest” S.R.L. a comunicat că este proprietara lotului de teren cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, nr. 136, cu suprafața de 1,0629 ha, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-491 din 05 iulie 2021. Modul de folosință a lotului de teren menționat este stabilit „pentru construcții”, iar pe suprafața acestuia cresc arbori, arbuști și altă vegetație. Întrucât compania planifică în viitor valorificarea terenului conform destinației stabilite, adică efectuarea lucrărilor de construcție, la 07 septembrie 2021, potrivit procedurii stabilit de lege a solicitat efectuarea cercetării fitosanitare a vegetației forestiere pe terenul menționat cu eliberarea actului respectiv. Drept urmare, ICAS a efectuat examinarea pe teren eliberând Actul nr. 233 din 30 septembrie 2021, Borderoul măsurărilor parchetului și Actele de punere în valoare a parchetelor inventariate. La cerere reclamanta S.C. „Status Invest” S.R.L. a anexat copia extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, copia Actului cercetării fitosanitare a vegetației forestiere nr. 233 din 30 septembrie 2021, copia Borderoului măsurărilor parchetului și Actele de punere în valoare a parchetelor inventariate și alte anexe, copia extrasului din Registrul bunurilor imobile, copia parțială a contractului de vânzare-cumpărare nr. 1-491 din 05 iulie 2021.

Actul nr. 233 de examinare fitosanitară a vegetației forestiere din 30 septembrie 2021 a fost eliberat de Institutul de cercetări și amenajări silvice la solicitarea reclamantei S.C. „Status Invest” S.R.L. din 07 septembrie 2021, cu numărul de intrare 752 (f.d. 30, 31-38).

Potrivit Actului nr. 233 de examinare fitosanitară a vegetației forestiere din 30 septembrie 2021, la 25 septembrie 2021 a fost efectuată examinarea vegetației forestiere de pe teritoriul companiei S.C. „Status Invest” S.R.L., cu codul cadastral XXXXXXXXX, amplasat pe adresa municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, 136. Examinarea a fost efectuată de angajații Institutului de Cercetări și Amenajări silvice (ICAS), Secția Protecție și Monitoring, dnii Vladimir Bulga și Serghei Vasilciuc, cu participarea administratorului companiei S.C. „Status Invest” S.R.L., dl Andrei Josan. În conformitate cu Regulile Sanitare în pădurile Republicii Moldova, s-a efectuat cercetarea perdelelor forestiere de protecție a drumurilor supuse fenomenului de uscăre cu scopul aprecierii stării sanitare și petrecerea măsurilor de îmbunătățire a acesteia.

La capitolul concluzii și propuneri s-a indicat că, pe teritoriul S.C. „Status Invest” S.R.L., cu codul cadastral XXXXXXXX, amplasat pe adresa municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXX, au fost examinați în total 583 arbori de specii diferite. În urma lucrărilor de examinare s-au depistat arbori uscați în număr de 61 exemplare (categoria VI, speciile frasin, ulm, arțar american, salcâm alb cuprind diametrul 28-64), 123 exemplare în proces de uscure (de categoria IV a stării fitosanitare, speciile frasin, ulm, arțar american, salcâm alb cuprind diametrul 28-64), 399 arbori de specii diferite fără semne esențiale de slăbire (categoria III). Se recomandă extragerea arborilor uscați și în proces de uscure (categoria IV și VI). Extragerea arborilor și arbuștilor de pe terenul cu cod cadastral XXXXXXXX care are o proveniență din lăstari și semințe, vegetație aflată în afara plantațiilor forestiere proiectate, poate fi posibilă la inițiativa proprietarului în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (5) din Legea regnului vegetal nr. 239 din 28 noiembrie 2007 și a Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier nr. 27 din 19 ianuarie 2004, art. 27, întrucât creșterea și dezvoltarea sporadică a vegetației date în raport cu statutul și modul de folosință al terenului, împiedică exploatarea normală a acestuia. *Arborii de categoria III în număr de 399 bucăți pot fi extrași numai în baza proiectului, ce dovedește că arborii examinați cauzează impediment lucrărilor.*

La 22 octombrie 2021, Agenția de Mediu a emis decizia de refuz în care a indicat că cererea nr. CI41770/2021 depusă pe data 05 octombrie 2021 pentru actul permisiv 38 Autorizație pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier eliberat de către DRAPM - Agenția de Mediu a fost refuzată (f.d.6).

La capitolul motivul refuzului, a indicat că Agenția de Mediu a examinat în limita competențelor adresarea S.C. „Status Invest” S.R.L., înregistrată în Sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive cu nr. CI41770/2021 din 05 octombrie 2021, prin care se solicita coordonarea tratamentului silvic pentru vegetația de pe terenul privat de pe strada XXXXXXXX, 136, orașul Codru (lot cu n/c XXXXXXXX), prezentând actul de examinare fitosanitară a vegetației forestiere nr. 233 din 30 septembrie 2021 și pachetul documentelor de inventariere a vegetației, ca ulterior să informeze despre imposibilitatea coordonării tratamentului silvic.

La capitolul temei legal a indicat că, potrivit Ordinului Agenției de Mediu nr. 24 din 23 septembrie 2021, cu privire la modificarea procedurii de eliberare a unor acte permissive, Agenția de Mediu a solicitat Inspectoratului pentru protecția mediului examinarea sub toate aspectele competenței și prezentarea concluziilor precum și propunerilor privind posibilitatea emiterii legale a actului permisiv de mediu solicitat. Ulterior, IPM Chișinău, prin demersul nr. 01-09/1376 din 13 octombrie 2021, a informat Agenția de Mediu despre faptul imposibilității pentru moment expunerii ferme asupra coordonării tratamentului silvic sau invocării unor argumente certe privind imposibilitatea coordonării acestora.

La capitolul recomandări pentru îmbunătățire a indicat că, IPM a sesizat Procuratura Generală a R.M. privind expunerea asupra legalității modului de deținerii bunului ca lot de teren care la moment îi revine ca proprietate, toate acestea conform esenței sesizării IPM sunt soluții aplicate în scopul posibilității luării unei

decizii privind coordonarea sau decizia de refuz în legătură cu autorizarea tratamentului silvic vizat pe marginea cazului dat (fila cauzei 24).

La 25 noiembrie 2021, S.C. „Status Invest” S.R.L. a depus cererea prealabilă (f.d. 7-8). La 17 decembrie 2021, în termenul stabilit de lege, reclamanta S.C. „Status Invest” S.R.L. a depus acțiune împotriva Agenției de Mediu privind obligarea la emiterea actului administrativ.

Prin hotărârea din 12 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a anulat decizia din 22 octombrie 2021 a Agenției de Mediu de refuz în eliberarea autorizației pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, și actul administrativ emis în procedura prealabilă nr. 11/732/2021 din 27 decembrie 2021; s-a obligat Agenția de Mediu să elibereze S.C. „Status Invest” S.R.L. autorizație pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, 134/2.

Prin decizia din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Agenția de Mediu și menținută hotărârea din 12 iulie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Analizând motivele soluției supuse criticii în recursul declarat de Agenția de Mediu, Completul de judecată ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu poate fi menținută, or aceasta prezintă deficiențe în motivare. Instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la expunerile de bază invocate de apelantă. Argumentele formulate în fața sa nu au fost clarificate, deși ultima avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel ca acestea să fie răsturnate, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar a soluției pronunțate. Totodată, litigiul nu a fost examinat sub toate aspectele, iar soluția instanței nu este argumentată din toate punctele de vedere.

Astfel, Completul de judecată al instanței de recurs atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel creează o impresie rezonabilă de superficialitate.

Instanța de recurs consideră că instanța de apel nu a furnizat o motivare adecvată și clară în ceea ce vizează obligarea Agenției de Mediu să elibereze S.C. „Status Invest” S.R.L. autorizație pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul cu numărul cadastral XXXXXXXXX, situat în municipiul Chișinău, orașul Codru, strada XXXXXXXXX, 134/2.

În context, instanța de recurs menționează că prin Actul cercetării fitosanitare a vegetației forestiere nr. 233 din 30 septembrie 2021, eliberat de Institutul de cercetări și amenajări silvice la solicitarea reclamantei S.C. „Status Invest” S.R.L. din 07 septembrie 2021, la pct. 4 din Concluzii și propuneri s-a stabilit că *„Arborii de categoria III în număr de 399 bucăți pot fi extrași **numai în baza proiectului**, ce dovedește că arborii examinați cauzează impediment lucrărilor”*.

Respectiv, instanțele inferioare urmau să examineze litigiul și prin prisma acestui aspect, or obligând recurenta să elibereze S.C. „Status Invest” S.R.L. autorizație pentru tăierea vegetației forestiere din afara fondului forestier pe terenul său, nu s-a făcut referire la existența/inexistența unui asemenea proiect, prin care să fie stabilit cu certitudine că arborii cauzează impedimente lucrărilor și, totodată, să fie identificat care anume arbori dintre cei 399 de categoria III urmează a fi defrișați.

Mai mult, potrivit cererii de recurs și extrasului din Registrul bunurilor imobile din 31 martie 2023 (f.d. 118), la data pronunțării deciziei contestate - 21 iunie 2023, S.C. „Status Invest” S.R.L. nu mai era proprietar unic al terenului cu numărul cadastral XXXXXXXXX (1/2 cotă parte aparține SRL „Ultra Distribution”), iar terenul în întregime este transmis în suprafață către SRL „Solomon Construct Imobil” din data de 06 iunie 2023.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău urma să dea apreciere acestei schimbări de situație și să clarifice dacă pretențiile S.C. „Status Invest” S.R.L. sunt întemeiate prin prisma acestui aspect.

În așa mod, dacă instanța de judecată nu a motivat soluția sa prin prisma tuturor circumstanțelor cauzei, aceasta poate ridica întrebări cu privire la motivele acestei decizii. În lipsa unei motivări clare, există incertitudini în ceea ce privește raționamentul instanței și modul în care a fost aplicată legea în acest caz.

În conexiunea circumstanțelor expuse cu normele legale citate supra, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată.

În conformitate cu prevederile art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către instanța de fond. Or, în conformitate cu art. 373 alin.(5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una

sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, instanța de recurs conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al recurenteii, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

În concluzie, fiind constatate încălcările menționate, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Agenția de Mediu.

Se casează integral decizia din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de S.C. „Status Invest” S.R.L. împotriva Agenției de Mediu privind obligarea la emiterea actului administrativ, și se restituie cauza spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc